

Wil de jonge verloskundige nog wel een eigen praktijk?

Wie als zwangere de verloskundigenpraktijk bezoekt, treft steeds vaker een waarnemer. Net zoals we dat al langer zien bij de huisarts. Zijn er te weinig jonge verloskundigen die een eigen praktijk willen en stevent de eerstelijnsverloskunde af op een tekort? Of speelt er iets anders?

Tekst: Eveline van Herwaarden

Een belondje langs enkele jonge verloskundigen schetst een duidelijk beeld: de stap om tot een maatschap toe te treden is groot. Een paar jaar waarnemen om ervaring op te doen en te bedenken wat je wilt, wordt als de ideale start gezien. Verloskundige Hieke Aman (25 jaar) studeerde in juli af. Ze kon direct aan de slag als waarnemer in een plattelandspraktijk in Twente, waar ze geboren is. “Er is overal plek voor waarnemers en meteen een eigen praktijk beginnen zag ik niet zitten”, zegt ze. “Ik maak liever eerst vlieguren en wil extra vaardigheden leren zoals spiralen plaatsen en echo’s maken. Dat kost veel tijd en alle bijkomende taken van een praktijk wil je daar liever niet bij hebben.” Volgens Aman gaan de meeste afgestudeerden eerst waarnemen. Klinisch verloskundige Kiki van Broeckhuijsen (30 jaar) studeerde in 2015 af in Rotterdam en zegt dat het toen niet anders was. “Iedereen uit mijn jaar ging waarnemen. In principe gaat niemand direct in een maatschap. Je wil eerst ervaring opdoen en kijken wat bij je past: een grote of kleine praktijk, in de stad of op het platteland. Plus, je hebt ook het geld niet om direct in een maatschap te stappen.”

Opvolger vinden

Uit de huisartsenwereld klinken inmiddels zorgelijke geluiden. Pensionerende huisartsen vinden steeds lastiger een opvolger voor de praktijk, vooral in dunner bevolkte regio’s. De nieuwe generatie huisartsen heeft meer behoefte aan flexibiliteit en parttime werken, partners willen niet altijd verhuizen en de hoeveelheid diensten en administratie wordt als een nadeel van het vak ervaren. Moeten verloskundigenpraktijken zich hier ook op voorbereiden? Loes Oude Weernink runde haar praktijk in Borculo tot januari zonder veel problemen. “Meer dan

tien jaar draaiden mijn maat en ik als een stabiel team en meestal lukte het wel om waarneming te vinden voor vakanties, vrije dagen en verlof”, vertelt ze. Tot haar collega besloot te stoppen. De combinatie van een jong gezin en een eigen praktijk viel haar te zwaar. “Ik hoopte dat een van onze waarnemers zou blijven plakken, maar dat gebeurde niet. De een wil voorlopig parttime blijven waarnemen. De ander vertrekt binnenkort omdat ze in een praktijk dichterbij haar woonplaats aan de slag kan.” Vol optimisme plaatste de Achterhoekse verloskundige een advertentie voor een vaste collega en een nieuwe waarnemer. Ze kreeg daarop geen enkele reactie. Een praktijk in de buurt heeft ook al enige tijd een vacature openstaan. Oude Weernink: “Het runnen van een eigen praktijk is altijd pittig, maar nu is het echt overleven. Ik heb me teruggetrokken uit alle werkgroepen en deze zomer ben ik niet op vakantie geweest. Alle hulp is nu welkom, want dit ga ik niet oneindig volhouden.”

De jonge verloskundige

Volgens onderzoeksinstituut Nivel zijn verloskundigen bij het behalen van hun diploma op dit moment gemiddeld 25,4 jaar. Een leeftijd waarbij je je kunt voorstellen dat flexibiliteit aantrekkelijker is dan de verantwoordelijkheid van een eigen praktijk. “Ik voelde me na de opleiding absoluut niet klaar om zelfstandig een praktijk te runnen”, zegt Van Broeckhuijsen. “Door het waarnemen kwam ik er bovendien achter dat ik meer regelmaat, uitdaging en diversiteit zocht. Daarom ben ik na vier jaar overgestapt naar het ziekenhuis. Volgens mij kiezen steeds meer jonge verloskundigen voor de tweede lijn, ook omdat het beter te combineren is met een gezin.” Aman ziet zichzelf in de toekomst wel een eigen praktijk beginnen, maar wil eerst nog twee of

*Hieke Aman,
verloskundige*

Loes Oude Weernink

Liesbeth Kool,
opleider en promovenda

drie jaar waarnemen. Naast het opdoen van ervaring, noemt ze een ander argument dat vaak genoemd wordt. “Al tijdens je stages zie je hoeveel tijd eerstelijns verloskundigen kwijt zijn aan overleg, organisatie en administratie. Iedereen ziet op tegen die administratieve rompslomp. Sommige vriendinnen zeggen dat ze altijd wel willen waarnemen, of voor de tweede lijn gaan kiezen zodra ze kinderen krijgen.”

Willen of kunnen

Liesbeth Kool, opleider en promovenda aan de AVAG/UMCG in Groningen herkent de trend en genoemde redenen. “Cijfers van Nivel laten dat ook zien”, zegt ze. “Rond 2000 ging ongeveer vijf procent na het afstuderen waarnemen, inmiddels is dat zo’n vijfenzeventig procent en bovendien gedurende een langere periode.”

Sinds 2018 bestudeert Kool wat er leeft bij startende verloskundigen en wat zij tegenkomen in de praktijk. Ze constateert dat de aansluiting tussen de afgestudeerden en de arbeidsmarkt niet optimaal is. In focusgroepen merkte ze dat ervaren verloskundigen nogal eens het beeld hebben dat de jonge generatie ‘niet wil’. Ze zouden minder gepassioneerd zijn over het vak en weinig opofferingsgezind. Kool: “Natuurlijk is de tijdgeest veranderd en is tegenwoordig niet meer alles ondergeschikt aan je werk. Maar de kwestie ligt genuanceerder. Afgestudeerden voelen zich nog niet klaar voor alle taken van de praktijkvoering en stellen zich wat terughoudend op. Maar dat geldt ook voor de praktijken zelf. Je mag beginnen als waarnemer, maar een plek in de maatschap krijg je niet direct.” Volgens Kool zijn verloskundigenpraktijken voorzichtig met het aanbieden van vaste contracten of een plek in de maatschap. De ingevoerde marktwerking zou daarbij een rol spelen, omdat praktijken niet vanzelfsprekend

verzekerd zijn van cliënten. Ook de toekomst van de integrale geboortezorg zien sommigen als een onzekere factor.

Samen oplossen

Oude Weernink maakt zich zorgen om de toekomst. “Je ziet de groeiende personeelstekorten bij verpleegkundigen en huisartsen. Staat dat ons straks ook te wachten?” Ze heeft al een afspraak met praktijken in de regio om samen te brainstormen over oplossingen. Misschien kan intensievere samenwerking en verdeling van taken verlichting brengen of moet er meer gedaan worden om verloskundigen naar de regio te trekken.

Kool ziet verschillende oplossingsrichtingen voor zich. “We verwachten een hoge zelfstandigheid van de startende verloskundige, maar bieden geen structurele begeleiding na het afstuderen. In het Verenigd Koninkrijk krijg je na je afstuderen nog een jaar begeleiding. In betere ondersteuning ligt denk ik een deel van de oplossing. Iets anders dat opvalt is dat ongeveer twee derde van de beroepsgroep jonger is dan veertig jaar. Wat zijn de redenen waarom verloskundigen het vak zo vroeg verlaten?” Vooral beschikbaarheidsdiensten wegen zwaar, maar ook de toename van niet-cliëntgebonden taken zou weleens een grote rol kunnen spelen. Er moet volgens Kool wel wat gebeuren, daarom gaat ze met stakeholders in gesprek over oplossingsrichtingen. Zelf pleit ze voor een positieve insteek en samenwerking. “Laten we waken voor negatieve beeldvorming en elkaar niet de schuld geven. Want bij alle verloskundigen zie ik dat de bevologenheid voor het vak hoog is, bij startende verloskundigen zelfs significant hoger ten opzichte van ervaren collega’s. Dat moeten we vasthouden!” ■